

تاریخچه پرورش زنبور عسل در ایران

زنبورداری در ایران، حرفه‌ای است که از گذشته‌های دور وجود داشته و امروز به‌شکلی مدرن و صنعتی انجام می‌شود. در آغاز، با ورود کندوهای مدرن در دهه ۱۳۲۰، این حرفه رونق زیادی پیدا کرد و با ورود اولین ملکه زنبور عسل اصلاح‌شده در دهه ۱۳۳۰، توسعه یافت. از آن زمان تاکنون، زنبورداری در ایران به یکی از حرفه‌های مهم و درآمدزا تبدیل شده است.

در ایران، برای پرورش زنبورهای عسل، کندوهای مختلفی مورد استفاده قرار می‌گیرند که یکی از آن‌ها کندوی لانگستروت است و بیشترین استفاده را دارد. این کندوها از لحاظ طراحی و ویژگی‌ها با کندوهای دیگر مانند دادانت، اردبیلی و نجف‌آبادی متفاوت هستند.

زنبور عسل از زمان‌های دور در ایران حضور داشته و مناطق شمالی کشور مانند گرگان، مازندران و گیلان به‌دلیل طبیعت سرسبز و فراوانی گل‌ها، محیطی ایدئال برای زندگی زنبور عسل فراهم کرده‌اند. بارش فراوان در این مناطق باعث رشد و نمو گیاهان و گل‌ها می‌شود و به زنبور عسل فرصت مناسبی برای استفاده از منابع غذایی فراهم می‌کند.

زنبور عسل وحشی نیز در جنگل‌های این مناطق وجود دارد و از دیرباز با این محیط سازگاری پیدا کرده است. در جنگل‌های گیلان به‌طور ویژه، می‌توان به‌صورت طبیعی انبوهی از جمعیت‌های زنبور عسل را در حفره‌های درختان مشاهده کرد.

پرورش زنبور عسل در منزل

پرورش زنبور عسل در منزل، تجربه‌ای جذاب است که سود زیادی به همراه دارد؛ اما نیازمند دانش، مهارت، و مراقبت‌های ویژه خواهد بود. برای پرورش زنبور عسل در منزل باید نکات زیر را در نظر بگیرید:

- آموزش و دانش:** پیش از هر چیز، باید آموزش‌های زنبورداری را دنبال کنید و در کلاس‌های آموزشی شرکت کنید تا مهارت‌های لازم را به دست آورید.
- در نظر گرفتن قوانین محلی:** با قوانین و مقررات محلی مربوط به زنبورداری آشنا شوید و اطمینان حاصل کنید که این فعالیت در منطقه شما مجاز است.
- انتخاب مکان مناسب:** مکانی را برای کندوها انتخاب کنید که امن، آرام و دور از ترافیک و سروصدا باشد.
- تهیه تجهیزات:** تجهیزات ضروری مانند کندو، لباس مخصوص زنبورداری و ابزارهای مراقبتی را تهیه کنید.

۵. **خرید زنبورها:** زنبورهای سالم را از منابع معتبر و قابل اعتماد خریداری کنید.
۶. **مراقبت و نگهداری:** به صورت دوره‌ای کندوها را کرده و از سلامت زنبورها اطمینان حاصل کنید.
۷. **مقابله با آفات و بیماری‌ها:** آگاهی کافی نسبت به آفات و بیماری‌های زنبورعسل و روش‌های مقابله با آن‌ها را داشته باشید.
۸. **برداشت عسل:** برداشت عسل را در زمان مناسب و با رعایت اصول بهداشتی انجام دهید.
۹. **صبر و دقت:** توجه داشته باشید که زنبورداری نیازمند صبر، حوصله و دقت زیاد است.
۱۰. **آماده‌سازی برای فصول مختلف:** مراقبت از زنبورها در فصول مختلف سال نیازمند استراتژی‌ها و مراقبت‌های متفاوت است؛ پس باید برای هر فصل آماده باشید.

پرورش زنبور عسل در باغ

یکی از روش‌های پرورش زنبورهای عسل، پرورش آن‌ها در باغ است. برای ایجاد یک محیط مطلوب در باغ برای پرورش زنبور عسل، باید به عوامل مختلفی توجه کرد. این عوامل شامل موارد زیر هستند:

- **حضور گل و درختان متنوع:** برای اینکه راندمان تولید زنبور عسل بیشتر شود، باغ باید گل و درختانی مانند سیب، گلابی، زردآلو، آلوچه و گیلاس داشته باشد. همچنین گیاهانی مانند یونجه، آفتابگردان، خردل، زعفران، لوبیا، نعنا، و کاج نیز برای جذب زنبور عسل بسیار مفید هستند.
- **بهداشت محیط باغ:** برای جلوگیری از مبتلا شدن زنبورها به بیماری‌ها، بهداشت محیط باغ بسیار مهم است. برای این منظور، باید از آلودگی‌های صوتی و مواردی مانند ترافیک و سروصدای زیاد دوری کرد و محیط باغ را تمیز نگه داشت.
- **شرایط آب‌وهوا:** کندوها باید در محیطی با هوای مساعد و دمای مناسب قرار گیرند. دمای مناسب برای فعالیت زنبورها در حدود ۱۶-۳۳ درجه است و باید از تغییرات دمایی شدید مانند دمای زیر ۸ درجه و بیشتر از ۳۹ درجه جلوگیری شود.
- **منبع آب:** برای زنده ماندن زنبورها و تأمین نیازهای آبی آن‌ها، در محیط باغ و نزدیک کندوها باید منابع آبی فراهم شود.
- **جذب زنبور عسل:** برای جذب زنبور عسل به باغ، می‌توانید گیاهان معطر و خوش‌بوئی را که با آب‌وهوای منطقه سازگار هستند، در باغ پرورش دهید. گیاهان بومی معمولاً جذاب‌تر هستند و زنبورها را بیشتر جذب می‌کنند.

پرورش زنبور عسل در پشت بام

پرورش زنبور عسل در پشت بام، یکی از شیوه‌های نوین زنبورداری است. از ویژگی‌های این روش می‌توان به این موضوع اشاره کرد که محل رشد و نمو زنبورها، جدا از محل تولید زنبورهای نوزاد است، که باعث می‌شود عملکرد آن‌ها در کندوها به شکل قابل توجهی بهبود پیدا کند. همچنین در این نوع کلونی‌ها، نوآوری‌هایی صورت گرفته است که منجر به افزایش بازده کار و کاهش هزینه‌ها می‌شود.

مزیت بزرگ پرورش زنبور عسل در پشت بام این است که نیازی به مهاجرت و انتقال کندوها وجود ندارد. این روش بهترین انتخاب برای افرادی است که قصد دارند زنبورداری را به شکلی ساده، کارآمد و بدون نیاز به فضای بزرگ انجام دهند.

دلایل آموزش زنبورداری

زنبورداری حرفه‌ای و صنعتی یکی از روش‌های معمول و مؤثر در پرورش زنبور و تولید عسل در جهان شناخته شده است. این حرفه، امکان کسب درآمد از طریق برداشت عسل با کیفیت بالا و سایر محصولات زنبوری را فراهم می‌کند. برای افزایش تولید عسل، موم بره، گرده گل، موم، زهر زنبور عسل و ژل رویال، باید کارهایی انجام داد که زنبور عسل به تشویق شود و تولید عسل بیشتری داشته باشد. برای پیشرفت در این حرفه، مهارت‌ها و تخصص‌های خاصی لازم است که با شرکت در دوره‌های آموزشی زنبورداری به دست می‌آید.

مزیت زنبورداری حرفه‌ای و صنعتی این است که نیازی به خرید زمین یا ساخت‌وسازهای سنگین نیست. با سرمایه اولیه نسبتاً کم و خرید تجهیزات، می‌توانید این کار را شروع کنید و به درآمد برسید. مهم‌ترین نکته این است که زنبورداری را به شکل حرفه‌ای شروع کنید؛ زیرا با توجه به بازدهی بالای این حرفه، به سرعت سرمایه اولیه خود را به دست می‌آورید.

دوره پرورش زنبور عسل برای چه کسانی مناسب است؟

دوره‌های آموزش پرورش زنبورهای عسل برای افراد زیر مناسب است:

- **کسانی که قصد راه‌اندازی کسب‌وکار خود را دارند:** این دوره‌ها برای افرادی که قصد شروع یک کسب‌وکار موفق در زمینه زنبورداری را دارند، بسیار مناسب است. آموزش‌های مرتبط با این صنعت، آن‌ها را با مفاهیم کلی زنبورداری آشنا می‌کند که برای شروع و مدیریت کسب‌وکار زنبورداری بسیار ارزشمند است.
- **علاقه‌مندان به مشاغل فنی:** افرادی که علاقه‌مند به مشاغل فنی، به خصوص زنبورداری هستند، می‌توانند از دوره‌های آموزش زنبورداری استفاده کنند. این دوره‌ها علاوه بر آشنایی با فنون و مهارت‌های زنبورداری، به آن‌ها ایده‌های جدید و مفیدی در زمینه مشاغل فنی می‌دهند.
- **فن‌آموزانی که تصمیم دارند در این زمینه پیشرفت کنند:** اگر فن‌آموزان تمایل به پیشرفت و به‌روزشدن در زمینه زنبورداری داشته باشند، دوره‌های آموزشی مرتبط با این حوزه، برای آن‌ها مناسب

است. این دوره‌ها به آن‌ها امکان می‌دهد که با آخرین تکنیک‌های زنبورداری آشنا شوند و مهارت‌های جدیدی را در این زمینه بیاموزند.

- **فن‌آموزانی که نیاز به ایده‌های جذاب و جدید دارند:** دوره‌های آموزش زنبورداری برای افرادی که قصد دارند ایده‌های جذاب و نوین در زمینه فنی داشته باشند، بسیار مناسب است. در این دوره‌ها ایده‌های خلاقانه و جدید در زمینه زنبورداری آموزش داده می‌شود که برای فن‌آموزان بسیار مناسب هستند.

مدت زمان لازم برای یادگیری آموزش زنبورداری

مدت زمان دوره‌های آموزشی راشا افق برای یادگیری پرورش زنبور عسل، ۸ تا ۱۰ ساعت است. با این حال شما برای اینکه به یک زنبوردار حرفه‌ای تبدیل شوید، باید تجربه کسب کنید. به طور کلی با توجه به روشی که برای کسب تجربه انتخاب می‌کنید، مدت زمان لازم برای یادگیری زنبورداری به شرح زیر است:

- **آموزش تجربی و خودآموزی:** این روش به معنای شروع به کار به صورت خودآموز و تهیه کندوهای زنبور عسل با نژاد دلخواه است. با تجربه و آزمون و خطا در این مسیر، در طی دو تا سه سال می‌توانید این حرفه را یاد بگیرید. این روش به سرمایه و زمان زیادی دارد؛ اما باعث می‌شود همه فرایندهای مربوط به کار را به خوبی یاد بگیرید.

- **آموزش تئوری با حضور در کلاس‌های آموزشی:** در این روش، شرکت در کلاس‌های آموزشی زنبورداری، به شما کمک می‌کند تا اصول و تئوری‌های این حرفه را یاد بگیرید. در کنار یادگیری تئوری، انجام کارهای عملی نیز مهم است تا تجربه عملی به دست آورید و مراحل آموزش تئوری را در عمل اجرا کنید.

- **شاگردی و یادگیری عملی با استاد زنبوردار:** این روش، شامل شاگردی به مدت یک سال در کنار استاد زنبوردار با تجربه و حرفه‌ای است. با این روش، از تجربیات استاد استفاده می‌کنید و به صورت عملی این حرفه را یاد می‌گیرید. این روش، در کمتر از یک سال به شما کمک می‌کند تا از صفر تا صد با این حرفه آشنا شوید.

میزان سرمایه لازم برای پرورش زنبورداری

میزان سرمایه لازم برای پرورش زنبورهای عسل به عوامل مختلفی بستگی دارد و هیچ‌گاه نمی‌توان به طور قطعی گفت که سرمایه زنبورداری چقدر است؛ زیرا هر شخصی در این حوزه با شرایط و محدودیت‌های متفاوتی روبه‌رو می‌شود. از جمله عواملی که می‌توانند بر میزان سرمایه زنبورداری تأثیر بگذارند شامل موارد زیر هستند:

- نوع زنبور عسل؛
- تعداد کندوها؛

- مکان زنبورداری؛
- کنترل بیماری‌ها.

بازار کار پرورش زنبور عسل در ایران به چه شکل است؟

شغل زنبورداری یا پرورش زنبور عسل از جمله شغل‌هایی است که به دلیل ارزش اقتصادی بالا و تأثیرات مثبت زیاد، جایگاه ویژه‌ای در صنعت دارد. در این شغل، زنبورها با گرده‌افشانی و انتقال گرده‌ها به باغ‌ها و مزارع، به افزایش تولیدات کیفی و کمی در کشاورزی و باغ‌ها کمک می‌کنند. به علاوه، تولید محصولاتمانند ژل رویان، گرده، موم و زهر از زنبورها، نقش مهمی در صنایع نساجی، داروسازی، واکسن و شمع‌سازی دارد و موجب می‌شود که این صنایع به مواد اولیه خود دسترسی داشته باشند و به طور مستقیم باعث رونق اقتصادی کشور شوند.

یکی از دلایل دیگر محبوبیت این شغل، تأثیرات مثبت عسل بر سلامتی انسان است. مصرف روزانه عسل به عنوان یک ماده طبیعی و مغذی، می‌تواند به درمان بیماری‌های مختلف از جمله بیماری‌های قلبی، استخوانی، عضلات، تقویت حافظه و بهبود سیستم ایمنی کمک کند. این ویژگی‌ها باعث کاهش تعداد بیماران و کاهش نیاز به مصرف داروهای شیمیایی می‌شود که به طور مستقیم به بهبود سلامتی جامعه و کاهش هزینه‌های درمانی کمک می‌کند.

با توجه به این تأثیرات مثبت در حوزه‌های اقتصادی و سلامت، شغل زنبورداری و تولید عسل به عنوان یک فرصت شغلی با ارزش برای جامعه شناخته شده است و بازار کار بسیار خوبی هم در سطح جهانی و هم در کشور ما دارد.

درآمد شغل زنبورداری در ایران و جهان

زنبورداری، علاوه بر سرمایه‌گذاری اولیه، برای بسیاری از زنبورداران به عنوان یک فرصت اقتصادی مهم در نظر گرفته می‌شود؛ اما باید توجه داشت که میزان درآمد حاصل از زنبورداری به عوامل مختلفی بستگی دارد. این عوامل شامل تجربه فرد، توجه به جزئیاتی مانند نوع زنبور، جنس کندو و نوع فرآورده‌های تولید شده هستند. با این حال، به طور متوسط، می‌توان گفت که حدود صد کندو می‌تواند مخارج یک خانواده چهار نفره در قشر متوسط را تأمین کند.

یکی از عوامل مؤثر بر درآمد زنبورداری، تنوع در فرآورده‌های تولیدی است. از هر کندو می‌توان به اشکال متعددی از محصولات زنبوری مانند عسل، گرده، موم، زهر، و ژل رویال بهره برد. زنبورداران باید به طور هوشمندانه به این مسئله نگاه کنند و همه این فرآورده‌ها را به فروش برسانند. استفاده از موم مصنوعی به کاهش سود منجر می‌شود؛ زیرا فرصت فروش موم طبیعی را از دست می‌دهید.

به طور مستقیم، کیفیت محصولات نیز تأثیر زیادی بر درآمد دارد. تولید محصولات با کیفیت بالا و مدیریت مناسب کندوها، منجر به جذب مشتریان جدید و افزایش فروش خواهد شد. همچنین، بیلاق و قشلاق، باعث بهبود فرایند تولید و کاهش هزینه‌های ناشی از غذای زنبورها می‌شود. با توجه به این موارد، می‌توان گفت که زنبورداری یک فرصت مناسب برای کسب درآمد پایدار است؛ اما نیاز به دانش، تجربه، و مدیریت مناسب دارد تا بتوان به بهترین شکل از این فرصت استفاده کرد.

پرورش دهنده زنبور عسل شرح استاندارد آموزش شغل

: پرورش دهنده زنبور عسل شغلی است از حوزه دامپروری که دارای شایستگی هایی از قبیل بررسی طرح توجیهی و اقتصادی پرورش زنبور عسل، بررسی گونه ها و نژادهای زنبور عسل، بررسی ساکنین کندو و ارزیابی وضعیت کلونی، استفاده از وسایل و ابزار آلت زنبورداری، تثبیت برگ آج موم و شان در قاب، تکثیر کندوهای زنبور عسل، ادغام کردن کندوها، بررسی محیط های مورد بهره برداری زنبور، مدیریت بیماری ها و آفات زنبور عسل، مدیریت در پرورش و نگهداری زنبور عسل، برداشت محصولات، بازاریابی و فروش محصولات و با مشاغلی از قبیل پرورش دهنده ملکه زنبور عسل در ارتباط است.

تعریف دقیق استاندارد(اصطلاحی): (زنبوردار بایستی بتواند از عهده زنبورداری برآمده و همچنین دست آوردهای کاری خود را به تولید رسانده و تولید خود را به بازار عرضه نماید

پرورش زنبور عسل کار آسانی نیست و باید اصول نگهداری زنبور را بدانید. برای اینکه یک زنبوردار حرفه‌ای و کار بلد باشید باید راه‌های پرورش زنبور را بدانید. اینکه زنبور نر با زنبور کارگر چه فرقی دارد و وجود ملکه تا چه اندازه مهم است و... اصول اساسی در **زنبورداری** هستند. با ما همراه باشید تا با صفر تا صد حرفه **پرورش زنبور عسل** آشنا شوید.

- ملکه: مهم‌ترین نکته و اصلی که باید در **پرورش زنبور عسل** به آن توجه کنید شناختن ملکه خوب است. اگر می‌خواهید عسلی با کیفیت و مرغوب درست کنید باید از ملکه با کیفیت استفاده کنید. ملکه اگر از یک نژاد خوب باشد می‌تواند روزانه ۱۶۰۰ تخم بگذارد. البته شرایط ملکه به شرایط آب و هوایی و نژادی آن نیز بستگی دارد.
- نوع کندو: یکی دیگر از عوامل مؤثر در **زنبورداری** انتخاب کندوی مناسب است. نه تنها، نوع کندو از نقطه نظر مصالح به کار برده شده یعنی نوع چوب، فرم و غیره در پیشبرد عملیات مربوط به **پرورش زنبور عسل** و نحوه حمل و نقل مؤثر است، بلکه در چگونگی فعالیت زنبوران چه از نقطه نظر کمی و کیفی و همچنین تولید عسل نیز نقش دارد.
- تشخیص شروع فصل زنبورداری: برای **پرورش زنبور عسل** شروع فصل **زنبورداری** را باید بدانید. فصل **زنبورداری** با شروع بهار هر منطقه آغاز می‌شود و فعالیت زنبورها در بخش تخمدان کندو با افزایش

تخم و لارو همراه است. در همه جای کره زمین و حتی ایران فصل شروع کار زنبورها یکسان نیست زیرا تابش خورشید و زنده شدن زمین در هر منطقه با منطقه دیگری فرق می‌کند. وقتی گل‌ها شکفتن و پوشش گیاهی خوبی در منطقه ایجاد شد کار زنبورهای کارگر هم شروع می‌شود.

شما باید متناسب با منطقه خود کارتان را شروع کنید. در مکان زنبورستان عواملی نظیر آب و هوا، نوع پوشش گیاهی و زمان گلدهی گیاهان تأثیر به‌سزایی دارند. برای موفقیت در **پرورش زنبور عسل** آشنایی با نوع پوشش گیاهی، فصول تولید شهد و گرده گیاهان اهمیت زیادی دارد. بنابراین زنبوردار با آگاهی کامل از پوشش گیاهی منطقه، گیاهان شهدزا، گرده‌زا و زمان گلدهی گیاهان در طول سال، می‌تواند اقدام به **پرورش زنبور عسل** کند.

- محل زنبورستان: وقتی زنبورهای مناسب از نژاد مناسب را تهیه کردید باید کندوها را آماده کنید و در زنبورستان قرار دهید. اما قرار گیری کندوها باید در مکانی باشد که از زنبورستان‌های دیگر فاصله داشته باشد بهترین فاصله استقرار کندوها ۶ کیلومتر از هر زنبورستان است. این کار باعث می‌شود زنبور کارگر کندوی خودش را پیدا کند و اگر کندوهای زنبورستان‌های دیگر بیمار یا مشکلی دارند به زنبورستان شما صدمه‌ای وارد نشود.
- همچنین باید کندوها را با فاصله از جاده و در جایی که کمترین آلودگی صوتی وجود داشته باشد قرار دهید. یکی از مهم‌ترین نکات مدیریتی در **پرورش زنبور عسل** انتخاب صحیح محل استقرار کندوها است. به طور کلی عوامل متعددی در انتخاب یک منطقه برای **زنبورداری** دخالت دارند، از آن‌ها جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:
- وجود راه ارتباطی مناسب جهت سهولت دسترسی به منطقه، انتقال کندوها و نزدیکی به بازار فروش
- امنیت منطقه از نظر سارقان و حیواناتی مانند خرس، پرندگان زنبورخوار
- نزدیکی به منابع آبی مناسب برای دسترسی زنبور عسل
- جهت و شدت بادهای غالب منطقه
- تراکم تعداد کندو در منطقه
- فاصله تا منبع شهر
- تداوم و مدت زمان شهدزایی و گرده افشانی گیاهان
- دور بودن از دامداری‌ها به دلیل آلودگی تولیدات زنبور عسل
- وسعت منطقه زیر پوشش گیاهان مفید برای زنبور عسل
- دور بودن از مناطق مسکونی، مراکز پرجمعیت و مناطق شهری

- تنوع و تراکم گیاهان شهدزا و گرده‌زا
- طول دوره‌ی گلدهی گیاهان
- از کندوها بازدید کنید: در فصل بهار و در فاصله ۹ الی ۱۴ روز یک بار به کندوها سر بزنید و شرایط زنبورها را مورد بررسی قرار دهید. از زنده و مرده بودن ملکه اطمینان حاصل کنید زیرا بقای **زنبورداری** شما به بقای ملکه بستگی دارد. اگر در کندویی ملکه بمیرد کار تخم ریزی را زنبور کارگر انجام می‌دهد و این کار باعث **نرزیایی کندو** می‌شود و اگر به موقع متوجه نبود ملکه و نرزیایی کندو نشوید ممکن است نتوانید مشکل را برطرف کنید و مجبور شوید کندو را از بین ببرید.
- بیماری‌ها را بشناسید: یک زنبوردار برای اینکه بتواند زنبورهایش را محافظت کند و **زنبورداری** ایمنی داشته باشد باید بیماری زنبورها را بشناسد و بداند هر رفتاری در زنبورها نشان از چیست. **پرورش زنبور عسل** در صورتی امکان پذیر می‌شود که شما شرایط و محیط سالم برای زندگی زنبورها فراهم کنید.
- تغذیه و چگونگی تهیه شربت برای کندوها را یاد بگیرید: زنبورها به دو صورت تغذیه می‌کنند یک از راه طبیعی که همان شهد گل و گرده و دیگری تغذیه مصنوعی که شما شربت را برای آن‌ها آماده می‌کنید. شربت مخلوط آب و شکر است که باید از نسبت اختلاط و چگونگی تغذیه کندوها اطلاعات لازم را کسب کنید.
- راه‌های دیگری که در **پرورش زنبور عسل** مهم است دانستن زمان برداشت عسل است. برداشت عسل وقتی انجام می‌شود که شان‌ها از عسل پر شده باشند. وقتی شان را برداشتید باید عسل آن را جدا کنید. این کار به دو صورت دستی به کمک چاقو و دستگاهی انجام می‌شود. هنگام برداشت شان مراقب باشید به زنبورها آسیب نزنید. یک زنبوردار باید در مورد برداشت عسل هم بداند.
- آب تامین کنید: زنبور عسل نیز مانند سایر جانداران به آب نیاز دارد. با در دسترس بودن آب سالم و بهداشتی، بازده کندوها افزایش یافته و زنبورستان از سلامت بهتری برخوردار می‌شود، به طوری که در بعضی موارد نبود یا کمبود آب، فعالیت‌های داخل کندو را مختل می‌کند.

آموزش شروع زنبورداری از صفر

- گام اول زنبورداری برخلاف همه مشاغل و زمینه‌های کاری دیگر بهتر است عملی باشد تا تئوری. آموزش زنبورداری برای مبتدیان بیشتر از آنکه کتاب و کلاس نیاز داشته باشد به کندو و کار عملی نیاز دارد.
- زمان شروع آموزش زنبورداری برای مبتدیان چه وقتی است؟ احتمالاً در اطراف خود دوست یا آشنایی دارید که زنبوردار باشد اگر چنین دوستی ندارید پیدا کنید. با او صحبت کنید که می‌خواهید با زنبورداری آشنا شوید.

اگر تشویقتان کرد که چه عالی ولی اگر به نحوی زد توی ذوقتان اصلاً پا پس نکشید. فقط بگویید می‌خواهید یک جلسه همراه او باشید تا ببینید شغل زنبورداری چگونه است.

در هر صورت بهتر است شرایطی را فراهم کنید و با یک نفر زنبوردار همراه شوید که شما را به عنوان یک همراه بپذیرد و بتوانید با او راحت باشید. قدم اول آموزش زنبورداری برای مبتدیان از همینجا شروع می‌شود.

روزی را برای رفتن به زنبورستان انتخاب کنید. آن روز زمستان یا اواخر پاییز نباشد. هوا باران و سرد نباشد و در هر صورت شرایط برای بازدید کندو فراهم باشد. روزهای بهار و زمان استارت بهاره زنبورهای عسل بهترین زمان است.

وسایلی که در روز اول نیاز دارید عبارتند از: دودی، اهرم، کلاه ایمنی زنبور، چکمه، لباس عادی و روشن

1- پوشش عمومی

اولین روز بهتر است صرفاً یک کلاه زنبورداری و یک چکمه به همراه داشته باشید. فعلاً دستکش و ... توصیه نمی‌شود.

اولین قانون آموزش صفر تا صد زنبورداری برای مبتدیان این است که رنگ مورد علاقه زنبورها را بدانید و به سلیقه آنها احترام بگذارید. لباس شما مشکی یا قرمز نباشد و یک پیراهن آستین دار رنگ روشن مثل سفید یا زرد و سبز و آبی انتخاب کنید و یک شلوار معمولی (تنگ نباشد) به همین رنگ‌های گفته شده بپوشید. رنگ‌های سفید، سبز، آبی، و زرد رنگ‌های مورد علاقه زنبورها هستند.

زنبورهای عسل از رنگ سیاه بیزارند و از رنگ قرمز هم خوششان نمی‌آید. اگر چکمه ندارید جوراب سیاه بپوشید چون زنبورها وقتی کمی عصبانی شوند به جوراب سیاه شما حمله می‌کنند.

مشاهده نحوه بازدید از یک کندوی زنبورعسل توسط یک زنبوردار برای مبتدیان است که می‌خواهند صفر تا صد زنبورداری را آموزش ببینند بسیار بااهمیت است. بنابراین روز موعود به زنبورستان بروید و از دوستان بخواهید چند کلنی زنبور را بازدید کند و شما با تمام هوش و حواس او را زیر نظر بگیرید.

در جلسه اول سعی کنید به تمام کارهایی را که دوست زنبوردار شما انجام می‌دهد دقیق شوید و درباره اصول بازدید از کندوی زنبورعسل از او سؤال پرسید و اطلاعات بگیرید.

کاری انجام ندهید مگر اینکه آن روز از شما خواسته شده باشد چون ممکن است به زنبورها آسیب بزنید و یا کاری کنید که زنبورها شما را بیش از حد ظرفیتتان نیش بزنند.

زمانی که زنبوردار کندوها را بازدید می‌کند به مواردی که در ادامه گفته می‌شود توجه کنید و ببینید که او به چه سبکی کارهای زیر را انجام می‌دهد.

رعایت نکات زیر به عنوان مجموعه‌ای از اصول مقدماتی زنبورداری و همچنین اولین درس آموزش صفر تا صد زنبورداری برای مبتدیان بسیار مهم است.

2- پوشش ایمنی

دومین قانونی که در آموزش زنبورداری برای مبتدیان مهم است رعایت ایمنی است. اول ایمنی بعد کار قانونی است که در زنبورداری نیز بسیار اهمیت دارد و مصادیق بسیاری نیز در این زمینه دارد. اولین مصداق آن ایمنی در برابر نیش زنبورهاست. نیش زنبورهای عسل برای سروگردن خطرناک است و باتجربه ترین زنبورداران هم این نکته را جدی می گیرند.

کلاه زنبورداری را بپوشید و زیر گلو را دقیق چک کنید تا منفذی برای ورود زنبور سمج به درون کلاه نباشد. قسمت مشکی توری باید جلوی چشمهای شما قرار گیرد.

روز اول پوشیدن لباس زنبورداری را توصیه نمی کنیم تا شانس برای تست نیش داشته باشید.

اما پوشاندن سروصورت در همه زمان های زنبورداری و برای همه زنبورداران لازم و ضروری است. چون نیش زنبورها برای سروصورت و چشمان ممکن است همه را دچار مشکل نماید اما برای بقیه بدن نه تنها اشکال ندارد بلکه مفید است.

لابد ضرب المثل عربی «آخر الدواء الکی» (آخرین درمان داغ است) را شنیده اید. در گذشته برای تقویت سیستم ایمنی بدن از شوکی به نام داغ استفاده می کردند تا سیستم ایمنی را تحریک و تقویت کنند. نیش زنبور هم چنین خاصیتی دارد و سیستم ایمنی بدن را تقویت می کند. علاوه بر آن زهر زنبور عسل به عنوان یک ماده طبیعی برای بدن انسان مفید است. بنابراین سومین قانون زنبورداری برای مبتدیان ترسیدن از نیش زنبورهاست.

علائم زیر برای اولین نیش زنبور کاملاً عادی و طبیعی است: ورم کردن، سرخ شدن، درد و سوزش تا حد قابل تحمل، خارش بعد از چند ساعت. اگر تب یا لرز و یا علائمی از این دست داشته اید به پزشک مراجعه کنید و متاسفانه دیگر سراغ زنبورداری نیابید.

این مسئله استثنا هم دارد. مرحوم دکتر نعمت الله شهرستانی در کتاب معروف خود می نویسد که در آلمان زمانی که نیش اولیه را خورد به شدت بدن وی حساسیت نشان داد و کارش به پزشک کشیده شد و اساتید زنبورداری آلمانی اکیداً به وی توصیه کردند تا دور زنبورداری را خط بکشند اما او به این حرفه ادامه داد و به یکی از اساتید برجسته زنبورداری در ایران و جهان تبدیل شد.

3- آداب ایستادن مقابل کندو

چهارمین قانون آموزش صفر تا صد زنبورداری برای مبتدیان گارد شما در مقابل زنبورهاست. از نزدیک جلوی کلنی حرکت نکنید و فاصله را از دریچه کندو حفظ کنید و زمان ایستادن زاویه مستقیم با دریچه کندو را انتخاب نکنید تا مزاحم ورود و خروج زنبورها نشوید. به دریچه کندو نگاه کنید و نحوه فعالیت زنبورها را ببینید.

4- روبرو شدن با یک نوزاد

پنجمین قانون آموزش زنبورداری برای مبتدیان حفظ آرامش در برخورد با زنبورهاست. آنها از شتاب و عجله شما دلخور می شوند. در مواجهه با زنبورها بسیار آرام باشید. آرام و باطمینان راه بروید. سریع حرکت نکنید و دستهای خود را تکان ندهید. زنبورها با حرکات شتابزده و سریع، تحریک و عصبانی می شوند و احساس خطر می کنند. در دست زدن و بغل کردن یک نوزاد یک ماهه چطور برخورد می کنید؟ با قاب زنبورها دقیقاً همانطور برخورد کنید.

5- باز کردن درب کندو

دود در آموزش صفر تا صد زنبورداری برای مبتدیان اهمیت بالایی دارد. دودی را با مقداری چوب و نصف شانه تخم مرغ آماده کنید. ابتدا شانه تخم مرغ را چند تکه کنید و با فندک یا کبریت آتش بزنید و در دودی بریزید و چند تکه چوب خشک جهت تأمین دود روی آن بریزید. دودی را در کنار کندو بگذارید.

بهترین ماده برای تأمین دود دو چیز است. شانه تخم مرغ و پهن خشک گاو! کمی شانه تخم مرغ را با فندک روشن کنید و بدون شعله در کف دودی بگذارید و مقداری پهن روی آن بریزید. ده دقیقه بعد جهنم دود آماده است. آموزش صفر تا صد زنبورداری برای مبتدیان گل و بلبل نیست!

درب کندو را با اهرم شل کنید و سپس به آرامی از سمت راست به بالا بکشید و دو سه دم از دود را به داخل کندو هدایت کنید و سپس درب را به آرامی روی لبه سمت چپ عمود کنید و اگر رفتار تهاجمی از زنبورها مشاهده نکردید درب را جدا کنید و در یکی از کناره‌های خالی کندو تکیه دهید.

با مشاهده رفتار تهاجمی آرام باشید و از دودی استفاده کنید. استفاده از دودی باید متعادل باشد و نباید کندو را پر از دود کنید. پخش شدن بوی آرام دود در کندو برای کاهش رفتار تهاجمی زنبور مفید است.

اگر پارچه یا متقال روی کندو کشیده شده است به آرامی گوشه آن را به بالا بکشید و نیمه آن را برگردانید و در صورت لزوم در نهایت با دو دست پارچه را کاملاً بردارید.

معمولاً زنبورها با بره موم پارچه عایق را به شانه‌های کندو می چسبانند. پس در جدا کردن آن دقت کنید تا یکبارہ جدایش نکنید که زنبورها عصبانی می شوند.

نحوه باز کردن درب کندو البته سلیقه‌ای است و نکته مهم همان حفظ آرامش خود و برهم نزدن آرامش زنبورهاست.

6- معارفه اولیه

ششمین قانون آموزش صفر تا صد زنبورداری برای مبتدیان دوستی با زنبورهاست. ضرب المثل «نیش عقرب نه از ره کین است، اقتضای طبیعتش این است» در زنبورداری نیز کاملاً صادق است. به آرامی هر چه تمام‌تر انگشت اشاره خود را به سمت نزدیک‌ترین زنبورها ببرید و رفتار آنها را تست کنید. این کار باعث ریختن ترس شما از زنبورها می شود و در صورت رعایت همه مسائل خواهید فهمید که زنبورها برخلاف تصور عموم چندان هم ترسناک نیستند.

فراموش نکنید هرگونه شتابزدگی رفتار تهاجمی زنبورها را به دنبال دارد و اگر مانند یک نوزاد با آنها برخورد کنید کاری به شما ندارند. این روند بیش تر از یکی دو دقیقه طول نکشد چون زنبورها را وارد فاز عصبی شدن می کند.

-7 بستن درب کندو

اگر کندو پارچه متقالی داشت با احتیاط و آرامش ابتدا پارچه را پشت به کندو تکان دهید و روی قاب مانند حالت اولش بگذارید.

برای بستن درب کندو عجله نکنید. درب را به آرامی بردارید و روی کندو بگذارید و مطمئن شوید که کاملاً چفت شده است.

نحوه گذاشتن درب سلیقه ای است. اما باید دقت کنید تا کندو را زیاد حرکت ندهید و لبه های کندو را به طور دقیق روی کندو بگذارید و درب را کاملاً چفت کنید. هفتمین قانون آموزش صفر تا صد زنبورداری برای مبتدیان حفظ جان تک تک زنبورهای عسل است و گرنه به قول زنبورداران کار شما برکت نخواهد داشت.

نکته مهم: مواظب جاماندن زنبورها روی کناره کندو باشید تا زیر لبه درب تلف نشوند. زنبورداران مبتدی به کشته شدن یک یا چند زنبور در دست و پا اهمیتی نمی دهند که این مسئله اشتباه است. این اتفاق دو پیامد بد دارد.

پیامد اول اینکه تعدادی از زنبورها تلف می شوند که خوب نیست. برای جلوگیری از این کار ابتدا با لبه اهرم یا با دسته ای از شاخ و برگ نرم یا فرچه نرم مخصوص زنبورداری زنبورها را متفرق کنید.

البته با توجه به وضعیت جمعیتی کندو گاهی تلفات یک یا دو عدد زنبور اجتناب ناپذیر است. تاکید ما بر این است که در این زمینه بی خیال نباشید و همیشه حساسیت داشته باشید.

زنبورداران حرفه ای و زنبوردوستان حتی حاضر نیستند یک عدد زنبور خود را به این شکل تلف کنند.

پیامد دوم این اتفاق این است که زنبورها وقتی متوجه کشته شدن خواهران خود می شوند در وهله بعد بازدید شما را یک خطر و تهاجم علیه خود تلقی می کنند و دیگر با آرامش سری قبل از شما استقبال نمی کنند و با باز کردن درب کندو با عده ای زنبور عصبانی مواجه می شوید.

-8 نیش بخورید!

به دنبال بهانه ای باشید تا روز اول حداقل دو سه تا نیش بخورید. روز اول تا نیش نخوردید محل زنبوردستان را ترک نکنید.

نیش اول مهمترین لحظه امتحان شما برای زنبوردار شدن است. درد دارد اما کاملاً خونسرد باشید. تمرین کنید بدون هیچگونه حرکتی این درد را تا سی ثانیه تحمل کنید. به محض فرو رفتن نیش زنبور عسل در بدن شما بدون هیچ حرکت اضافه نیش را خارج کنید و محل را ماساژ دهید.

نگران نباشید بعد از مدتی نیش خوردن، نیش زنبور صرفاً کمی درد دارد و از دیگر علائم آن نظیر ورم و درد و ... خبری نیست. زنبورداران ممکن است روزی چندین نیش بخورند اما هیچ آثاری روی بدنشان باقی نمی‌گذارد.

برای رسیدن به این سطح باید حدوداً سه ماه یا بیشتر تقریباً ۵۰-۶۰ نیش را تحمل کنید. تعدادی نیش به صورت تدریجی در بازه زمانی چندماهه شما را به درجه‌ای از مقاومت می‌رساند که دیگر با یک نیش آثاری از آن در شما مشاهده نمی‌شود.

با پشت سر گذاشتن تست نیش شما کلاس آموزش صفر تا صد زنبورداری برای مبتدیان را به خوبی شروع کرده‌اید. نیش خوردن اولین تست امتحان زنبورداری است. اگر تا ۲۴ ساعت مشکل خاصی برایتان پیش نیامد پس اولین و مهم‌ترین شرط ورود به عرصه زنبورداری را دارا هستید. معمولاً درصد بسیار اندکی از افراد جامعه به نیش زنبور حساسیت دارند.

9- بررسی یک قاب جمعیت

در روز اول اگر حداقل یک درخواست از دوست زنبوردارتان داشته باشید بد نیست. از وی بخواهید شرایطی فراهم کند تا یک قاب زنبور را با دستانتان بردارید و نگاه کنید. اگر گفت خودتان بردارید به روش زیر عمل کنید.

با اهرم یکی از قاب‌ها را آزاد کنید و سپس یک طرف آن را با اهرم کمی به بالا بکشید. انتهای تیرک قاب را با دو انگشت دست چپ مهار کنید و ابتدای تیرک را به کمک دو انگشت دست راست محکم مهار کنید.

اگر راست دست هستید باید یاد بگیرید که با دست راست هم اهرم را نگه دارید و هم قسمت ابتدایی تیرک قاب را. سپس با همین مدل قاب را به آرامی به بالا بکشید تا کاملاً بالا بیاید و سپس از کندو خارج کنید و به شکل ایستاده در مقابل خود بگیرید و مشاهده کنید.

در طول مشاهده که ممکن است در حدود یک الی دو دقیقه طول بکشد باید اطلاعات زیادی بدست بیاورید.

در این بخش از مقاله آموزش صفر تا صد زنبورداری برای مبتدیان قصد داریم شما را با نکات مهمی آشنا کنیم. مشاهده در زمینه علوم تجربی یک مهارت مهم به حساب می‌آید که تعریف خاص خود را دارد.

مشاهده قاب زنبور به معنی دقیق کلمه به معنی استفاده از همه حواس پنجگانه و توجه به چند مسئله است.

در شروع زنبورداری از صفر حتماً باید در یک کار عملی وضعیت کلی و انفرادی زنبورها را با سرعت و دقت لازم واریسی کنید و موارد زیر را مشاهده کنید.

1- مشاهده تعداد زنبور روی قاب که کم هستند یا فشرده

هشتمین قانونی که در آموزش صفر تا صد زنبورداری برای مبتدیان باید بیاموزید این است که همواره زنبورها باید فشرده باشند. کم بودن زنبور روی یک قاب به معنی اضافی بودن آن قاب است و باید برای خروج آن از

کندو برنامه ریزی کنید و زنبورها را به تعداد جمعیت فشرده کنید. یعنی تعداد قاب با تعداد جمعیت زنبور متناسب باشد.

2- مشاهده ظاهر زنبور که نرمال است یا نه.

نرمال نبودن ظاهر زنبورها علایم مختلفی دارد از جمله براق شدن قارچی زنبور، وجود احتمالی کنه روی زنبور، بال دفرمه و ناقص و ... اینها علایم بسیار بدی برای سلامت یک کلنی به شمار می آید.

دیدن کنه در هنگام بازدید به معنی آلودگی سطح بالای کلنی به کنه کشنده واروآ است که باید برای مبارزه با آن دست به کار شوید. این نشانه در واقع بیانگر وضعیت قرمز کلنی است.

بال دفرمه معلول ویروسی به همین نام است که توسط کنه به کندو آورده و پخش می شود و ممکن است تا دو سال کلنی را آلوده نگه دارد و سبب ضعیف شدن زنبورها و عدم رشد کلنی شود.

براق بودن زنبورها نشانه ای از یک ویروس، میکروب و یا قارچ آلوده کننده است که کمتر از دو عامل ذکر شده نگران کننده است.

3- روی قاب شاخون دارد یا نه؟

نکته مهم دیگری که در فصل بهار و تابستان باید بیشتر در هنگام مشاهده قابها مدنظر قرار دهید این است که همواره به دنبال شاخون (سلول پرورش ملکه) باشید. اگر کلنی شاخون داشته باشد یا ملکه اش را از دست داده است و یا پروژه تعویض ملکه و یا بچه دهی را دنبال می کند.

4- وضعیت تخم ریزی ملکه

آیا قاب دست شما حاوی تخم است. تخم روز به معنی وجود ملکه در کندو است و نیاز نیست کل قابها را برای اطمینان از وجود ملکه شخم بزنید.

تخم روز شبیه دانه ریز برنج است که ملکه در ته سلول گذاشته است و اگر روز اول توانستید تخم روز را مشاهده کنید خوشحال باشید چون پیشرفت زیادی در همان روز اول زنبورداری داشته اید و احتمالاً زنبوردار خوبی خواهید شد. مهمترین نکته آموزش زنبورداری برای مبتدیان در نظر گرفتن موجودیت ملکه در کندوست.

لاروهای سرباز و سربسته و برشته نیز نوید بخش داشتن یک کلنی نسبتاً سالم است. البته این مسئله با توجه به فصل قابل بررسی است.

5- بررسی وضعیت عسل و گرده

برخلاف کشورهای پیشرفته که هدف اول آنان از زنبورداری گرده افشانی است، اما اولین هدف زنبورداری در کشور ما اغلب تولید عسل است.

بررسی میزان عسل قاب یکی از نشانه‌های مهم است. میزان ذخیره همواره معیاری برای قضاوت درباره عسل آور بودن یا نبودن کلنی است. این ویژگی به کیفیت ملکه بستگی دارد.

یک زنبور کارنیکا در مقایسه با یک زنبور بومی همیشه دارای عسل است حال آنکه زنبور بومی در ابرویی قاب کمتر عسل دارد یا ندارد.

قسمت بالایی قاب از زیر تیرک به پایین شبیه هلال ماه اولین مکان برای ذخیره عسل است و در اوج جریان شهد این روند به پایین تیرک و در نهایت کل قاب ادامه پیدا می‌کند.

ابرویی عسل و تخم در وسط

همچنین در انتهای ابرویی زنبورها ممکن است مقداری گرده گل ذخیره کنند تا نوزدان از آن ذخیره کنند.

دو قاب کناری کندو اغلب بانک ذخیره عسل و گرده کلنی است و ملکه به ندرت روی این دو قاب تخم‌ریزی می‌کند و بیشتر تخم‌ریزی ملکه از قاب وسط شروع می‌شود.

قاب نان گرده و عسل

زنبور زمانی که قصد تخم‌ریزی دارد زیر تیرک و اصطلاحاً ابرویی را پر از عسل می‌کند و ملکه در وسط قاب شبیه به یک بیضی تخم‌ریزی می‌کند تا نوزدان به محض تولد به راحتی به گرده و عسل دسترسی داشته باشند.

-6مشاهده ملکه

همانطور که در بالاتر در آموزش صفر تا صد زنبورداری برای مبتدیان گفتیم ملکه تنها زنبوری است که همیشه باید نگران حضور یا عدم حضور آن در کلنی باشید. چون موجودیت کندو به ملکه وابسته است.

در همه حال یک هدف از بازدید کلنی، مشاهده ملکه و بررسی وضعیت آن است. در هنگام ورود و خروج قاب همیشه به فکر سلامت ملکه باشید که در اثر فشار و ضربه آسیب نبیند.

مهمترین نکته ای که باید در آموزش صفر تا صد زنبورداری برای مبتدیان به شما خواننده گرامی گوشزد کنیم این است که همیشه برای هر کاری در زنبورداری از جمله بازدید کندو دلیل و استدلال درست و قانع کننده ای داشته باشید.

وقتی ملکه در کندو باشد معمولاً زنبورها آرام هستند و منظم روی قاب‌ها فعالیت می‌کنند. وجود تخم روز یکی از نشانه‌های دیگر وجود ملکه است.

اما اگر زنبورها عصبانی باشند و یا در انتهای تیرک آویزان شوند از نظر وجود ملکه مشکوک هستند و باید بررسی شوند.

شما در حدود دو دقیقه باید تمام این مسائل را جمع بندی کنید و یک تصور ذهنی از کلنی مورد بازدید بدست آورید.

درصد بالایی از فعالیت زنبورداری در همین موارد خلاصه می‌شود و باید علاوه بر تکرار و لمس تجربی این مسائل، همزمان با مطالعه منابع دیگر بر تجربه و دانش خود بیفزایید.

اولین جلسه زنبورداری یعنی آموزش صفر تا صد زنبورداری برای مبتدیان یک جلسه بسیار مفصل بود. لازم است این روند را به مدت چند ماه تکرار و تمرین کنید. اگر تصمیم خود را گرفته‌اید برای تمرین همین نکات توصیه می‌کنیم ۵ کندو خریداری کنید و زنبورداری را شروع کنید.

سخن پایانی

از دیرباز تا به امروز، عسل به‌عنوان یک راه حل طبیعی در درمان بسیاری از بیماری‌ها مورد استفاده قرار گرفته است. یکی از خصوصیات بارز عسل، ویژگی ضد میکروبی آن است. با اینکه عسل یک ماده خوراکی است و به‌عنوان یک منبع غنی از انرژی شناخته می‌شود؛ اما محیطی که برای پرورش میکروب‌ها مناسب است، آن ناپدید می‌شوند. این اتفاق به دلیل غنی بودن عسل از آنتی‌بیوتیک‌ها و آنزیم‌های دیاستاز است که محیطی نامناسب برای رشد میکروب‌ها فراهم می‌کند.

استفاده از این خصوصیات طبیعی عسل در گذشته برای درمان مشکلاتی مانند پینه‌های دست و پا مورد توجه بوده است. عسل طبیعی به مراتب بیش از ۲ هزار و ۵۰۰ سال پیش توسط انسان‌ها در سرتاسر جهان به‌عنوان یک راهکار درمانی استفاده شده است. کیفیت بالای عسل طبیعی در ایران به دلیل شرایط طبیعی و اقلیم خاص کشور، جایگاه بسیار خوبی در بازار جهانی دارد. اگر اصول علمی در پرورش زنبور رعایت شود، این کسب‌وکار بسیار سودآور است. به‌همین دلیل، شرکت در دوره آموزش پرورش زنبور عسل، کمک زیادی به کسب درآمدی پایدار خواهد کرد. همچنین می‌توانید در دیگر دوره‌های آموزشی راشا افق، مانند پرورش ملکه زنبور و پرورش ژل رویال نیز شرکت کنید.

آموزش مرحله به مرحله آماده سازی کندوی مادر برای پرورش ملکه زنبور عسل

در رابطه با منبع پرورش ملکه زنبور عسل آینده باید گفت که استفاده سالانه از یک ملکه اصلاح شده که قابلیت‌های خود را در سال‌های گذشته نشان داده و از ارزش ژنتیکی بالایی برخوردار بوده، مورد توجه قرار گیرد.

نخست، پنج روز قبل از روز پیوند زدن، با آویزان کردن یک شانه بافته شده تیره رنگ با سلول‌های کارگر که اصطلاحاً "به آن پوک‌ه هم گفته میشود، در داخل کندوی اصلاح شده مادری، شرایط تخمگذاری ملکه و بعدها برداشت لارو از داخل این قاب و انتقال این لاروها به داخل ته فتجانکها را آماده می‌سازیم.

برای آموزش پرورش ملکه زنبور عسل ما نیازمند لاروهایی هستیم که از اول دوره لاروی آنها ۱۸ ساعت گذشته باشد. که با آویزان کردن شانه بافته شده و مه‌پار کردن ملکه بر روی این شانه به وسیله یک قاب مه‌پار کننده ملکه و یا در کندوهای قوی، بدون قاب مه‌پار کننده ملکه، این نیاز را ممکن خواهیم ساخت. فراموش

نکنید که با کمی شربت تحریکی ملکه را تشویق به تخمگذاری منظم و گسترده کنید تا در هنگام برداشت لاروهای هم سن دچار مشکل نگردید.

بهترین روش آماده سازی کندوی پرستار

کندوی پرستار همان کلنی می باشد که فنجانکهای دارای لارو ۱۸ ساعت رادریافت کرده و به شاخونهای قوی و درشت بافت تبدیل کرده، باید دارای شرایط خاصی بوده که از قبل به این منظور آماده شده باشد. ما میتوانیم از یک کلنی با ملکه در این مورد استفاده کنیم. اما باید حداقل از ۲۰ شان پر زنبور تشکیل شده باشد.

من شخصا" استفاده از کلنی یتیم را برای **پرورش ملکه زنبور عسل** ترجیح می دهم، چون موفقیت بیشتری را درپیش دارد و احتیاج به شرایط خیلی عالی طبیعی با پتانسیل بالای گرده و شهد هم نمیشود. ناگفته نماند که شرایط محیطی کاملا" مناسب باعث تولید ملکه های درشت و قوی خواهد شد. برای مثال در اواخر اسفند ماه در منطقه دزفول و در اواخر اردیبهشت ماه در شرایط استان همدان پیشنهاد میشود که این هم ارتباط زیادی به پیش و پس بودن سال دارد.

آماده سازی کلنی پرستار باید چهار روز قبل از آویزان کردن قاب حاوی فنجانکها صورت پذیرد. اول یک کندوی قوی را بی ملکه و یتیم کرده. بعد تمامی شانه هایی که دارای لاروسر بازمیباشد از کندوپرستار خارج کرده و با شانه های کارگرتخمگذاری شده نزدیک به تولد کندوهای مجاور تعویض کنید.

کنترل پارازیت واروا را حتما" مورد نظر داشته باشید که کلنیهای آلوده نتیجه ای نا مطلوب به همراه خواهند داشت. به میزان گرده و عسل کلنی توجه داشته باشید و در صورت کمبود، این نیاز مبرم را با تغذیه و یا تعویض شانه ها بر طرف کنید.

سعی کنید حتی الامکان کلنی را فشرده کرده و در روز پیوند زدن با بازدید مجدد کلنی پرستار کلیه شاه خونهای بافته شده را با خارج کردن لارو داخل شاه خون برداشتن ژله همه شاه خونها در داخل یک شیشه کوچک دردار و نگهداری این ژله در قسمت پایین یخچال اقدام نمایید. تغذیه کلنی پرستار برای **پرورش ملکه زنبور عسل** با شربت غلیظ که از دو تا شکر و یکی آب تشکیل شده تا مرحله در بست شدن شاخون ها ضروری است

انتقال لارو به داخل فنجانک یا همان عمل پیوند زدن چگونه انجام می شود؟

آماده سازی تیرک پیوند و کاشتن سلولهای پلاستیکی یا مومی که سلولهای مومی را می توان با فرو کردن چوبکهای تراشیده به این منظور یا استفاده از شیشه آب مقطر ۱۰ سی سی که در داخل آب صابون فروبرده شده و تکانیده و بعد داخل موم ذوب شده با درجه حرارتی حدود ۷۰ درجه فرو کرده ساخته و استفاده کنید.

برای **پرورش ملکه زنبور عسل** مهم این است که قطر دهانه ته فنجان ۹ میلیمتر باشد. نه کمتر و نه بیشتر! من شخصا" از ته فنجانکهای پلاستیکی استفاده میکنم که شرایط انتقال و جابجایی مناسب تری را ممکن می سازند.

می توان به آسانی با بریدن دو نوار مومی به پهنای تیرک پیوندی که قرار است در داخل قاب آویزان کرده و گرم کردن این نوارها به وسیله یک سشوار معمولی و چسبانیدن آنها بر روی تیرک و مجدداً گرم کردن و فشار دادن ته فنجانکها بر روی تیرک، باعث قرار گرفتن این فنجانکها بر روی تیرک پیوند میشود.

در رابطه با فنجانکهای مومی نمی توان به آنها فشار آورد، و باید با کمال احتیاط با کمی موم مذاب شده آنها را بر روی تیرک چسبانید. شما میتوانید به مراتب با تمیز کردن فنجانکهای پلاستیکی و شربتی کردن آنها و آویزان کردن این تیرکها ۲۴ ساعت قبل از پیوند زدن، آنها را کاملاً آماده نمایید. زنبورها با تمیز کردن این سلولها و کشیدن یک لایه مومی نازک در داخل آنها، باعث آماده سازی کامل آنها برای پیوند زدن خواهند شد.

منظور از سوزن پیوند پرورش ملکه زنبور عسل چیست و بهترین آن کدام است؟

در حال حاضر دو نوع سوزن پیوند، که همان سوزن انتقال لارو از داخل حجره زنبورهای کارگر به داخل ته فنجانکها میباشد وجود دارد. که اولی که عکس آن را در پایین مشاهده میکنید، سوزن پیوند چینی نامیده میشود که از آن برای انتقال لارو ۱۸ ساعته با ژله زیر آن استفاده میکنیم. توصیه میشود که از این سوزن در فصلهایی که زنبورها فعالیت شدید دارند و قادرند ژله رویال زیادی تولید کنند، استفاده کنید.

سوزن پیوندهای زیادی در بازار وجود دارد که شکل همین سوزن رادارا میباشد. ولی کیفیت لبه باریکی که لارورا با آن بر میداریم مهم است که بیشتر آنها دارای لبه پلاستیکی هستند، که توصیه نمی شوند. ولی برای مثال نوع آلمانی آن دارای یک لبه باریک از جنس خاص و محکم ولی کاملاً انعطاف پذیری است که از قسمت استخوانی بال پرندگان تهیه شده است و کیفیت بالایی را دارا میباشد توصیه میشود.

و نوع دوم سوزن در پرورش ملکه زنبور عسل که اصطلاحاً "سوزن پیوند فلزی می باشد و قدیمی تر و متد اولتر است، شما را قادر میسازد که با کمی سوحان کاری بر روی جک قلاب بافتنی که لنه آن به شکل مورد نظر صورت گرفته و حالت داده شده است، ساخته و استفاده کنید.

آموزش تخصصی روش ساخت بهترین نوع سوزن پیوند

با بیش از ۲۰ سال سابقه پرورش ملکه زنبور عسل و استفاده از انواع و اقسام سوزنهای پیوند داخلی و خارجی باید با عرض کنم که بهترین سوزن پیوند که بالاترین عملکرد را می تواند داشته باشد، وسیله ای نیست به جزء یک قلاب اسیل بافتنی معمولی که با اطلاعات دقیق و کمی صبر و حوصله و سوهان کاری می توانید آن را بسازید. [تولید ژل رویال در ایران](#) یکی از مهم ترین فرآورده های ملکه زنبور عسل است؛ تولید این محصول از جمله فرصت هایی است که می تواند منجر به کسب درآمد فراوان شود.

با استفاده از این روش ساخت به غیر از اینکه سوزنی با کیفیت و با عملکرد بالایی خواهید داشت، برای تهیه آن هزینه بسیار کمی هم متحمل خواهید شد. یکی از قابلیت های ویژه این نوع سوزن پیوند اندازه گیری و مشخص کردن سن لارو و انتخاب درست لارو ۱۸ تا ۲۰ ساعته از طریق مقایسه پهنای سر سوزن که زیر لارو قرار گرفته با لارو روی آن می باشد.

این روش برای پرورش **ملکه زنبور عسل** به گونه ای است که وقتی سوزن را زیر لارو برای برداشتن قرار می دهیم اگر لارو نسبت به سر سوزن درشت تر باشد یعنی سن آن بیشتر از ۲۲ ساعت می باشد و همینطور اگر کوچکتر باشد یعنی سن لارو کمتر از ۱۸ ساعت است. در واقع سر این سوزن دست ساز خط کش اندازه گیری کار شما محسوب می شود و زاویه ای که این سوزن نسبت به دسته آن دارد کار کردن با آن را آسان می کند.

برخلاف سوزنهای پیوند موجود در بازار که مستقیم هستند، دستتان جلوی دید حجره لارو مورد نظر شما را نخواهد گرفت و مزاحم کاری شما نمی شود. انتهای دسته این سوزن پیوند را هم با کمی سوهانکاری بصورت تیغه چاقو درآورده ایم. که این قسمت وسیله قابل توجهی خواهد بود برای باز کردن دهانه شاخون ها و دور کردن لارو آنان و برداشت ژله رویال از داخل شاخونها.

برای برداشت ژله از داخل شاخونها می توانید از بادکشهای پزشکی که یک سرنگ ۱۰ سی سی بر روی آن به عنوان مخزن برداشت ژله وصل کرده اید و یا یک عدد چوب بستنی که سر آن را کمی تراشیده و باریکتر نموده اید استفاده کنید.

آیا پیوند زدن با سوزن پیوند چینی مناسب است؟

همان طوری که قبلاً در پرورش **ملکه زنبور عسل** اشاره شد استفاده از این نوع سوزن پیوند باید در شرایط محیطی کاملاً مناسب از نظر میزان گرده و شهد در منطقه صورت پذیرد. در این سیستم احتیاجی به جمع آوری ژله رویال نمی باشد و شما می توانید با حرکت لبه سوزن از سمت دیواره حجره به پایین و تا زیر لارو انتخاب شده، لارو را با ژله داخل سلول برداشته و به داخل ته فنجانک انتقال دهید.

در آموزش پرورش **ملکه زنبور عسل** لازم به ذکر است که در هنگام جدا کردن لارو از سوزن، همانطوری که در تصویر مشاهده می فرمایید اول لبه سوزن پیوند را نزدیک به دیواره روبرویی ته سلول کرده بعد با کمی فشار به پایین یک زاویه ۹۰ درجه در ناحیه بعد از لارو و ژله تشکیل داده و بعد از چسباندن کامل لبه باریک سوزن از قسمت زاویه داده شده به آرامی دکمه انتهای سوزن پیوند را فشار داده و لارو و ژله را از سوزن جدا نموده و در ته فنجان قرار دهید.

پیوند زدن با سوزن پیوند فلزی چه مزیت هایی دارد؟

بنده شخصاً از این نوع سوزن پیوند استفاده کرده و در این سیستم ماباید حتماً ژله رویال داشته باشیم و با رقیق کردن ژله به وسیله آب مقطر به نسبت ۳۵ درصد آب و ۶۵ درصد ژله که در داخل یک شیشه کوچک در دار انجام شده و تقسیم ژله به وسیله یک سرنگ کاملاً تمیز در داخل فنجانکها به گونه ای که هر فنجانک یک قطره کامل دریافت نموده، اقدام به پیوند زدن می کنیم.

در هر دو روش پیوند زدن باید نور کافی در اختیار داشته باشید و انتخاب لارو ۱۸ ساعت از اهمیت خاصی برخوردار است. ما می توانیم از سوزن پیوند فلزی در پیوند دوبله در پرورش **ملکه زنبور عسل** که باعث

دریافت کردن بیشتر ژله رویال در دوره رشد لاروها شود استفاده نمایم . بعد از تقسیم ژله در داخل فنجانکها ، اقدام به برداشت لارومناسب می کنیم.

در این سیستم خیلی مهم هست که به هیچ وجه لارو را پشت رو بر روی ژله فنجان قرار ندهیم که در این صورت باعث خفگی لاروشده و در پرورش **ملکه زنبور عسل** مواظب باشید که لارو را در داخل ژله فرو نبرید که غرق شدن لارو در ژله را به همراه دارد! به آرامی بعد از برداشت لارو از سمت کم در آن و شناور کردن آن بر روی ژله، نسبت به انتقال لارو بعدی اقدام نماید.

پیوند دوبله به معنی آن است که بعد از ۳ روز از پیوند زدن و آویزان کردن تیرک پیوند در داخل کندوی پرستار، مجدداً این تیرک به محل آزمایشگاه آورده و با برداشت لاروهای رشد کرده از داخل ته فنجانها و انتقال لارو ۱۸ ساعته مجدد بر روی این ژله باعث می شود که زنبورها مجدداً به لارو جوان غذا بدهند و از این طریق دو برابر غذا در اختیار لارو ملکه قرار خواهد گرفت.

در **آموزش پرورش ملکه زنبور عسل** لازم به تذکر است که با این روش تعداد کمتری از شاخونها از طرف زنبورها مورد قبول واقع خواهند شد . ولی ملکه های متولد شده ملکه هایی درشت و قوی و مناسب تری برای تلقیح مصنوعی خواهند بود.

مراقبت های بعد از پیوند زدن

همیشه به یاد داشته باشید که در **پرورش ملکه زنبور عسل** ، انتقال شانه حاوی لار و از زنبورستان تا محل پیوند زدن و همینطور برگشت تیرک پیوند زده شده به داخل کندوی پرستار در یک فضای بسته مثل کندوچه (البته بدون زنبور) یا حتی داخل یک پلاستک بزرگ یا جایی فومی انجام شود تا این قاب در حال حمل در مجاور باد قرار نگیرد!

قبلاً گفته شده بود که قبل از آویزان کردن تیرک پیوند زده شده در داخل کندوی پرستار باید از عاری بودن هرگونه شاخون زده شده اطمینان حاصل شود. بعد اقدام به پیوند زدن و آویزان نمودن تیرک در داخل کندوی پرستار کنید.

در **پرورش ملکه زنبور عسل** شما می توانید از هر کندوی پرستار دو بار شاه خون تکمیل شده برداشت کنید. این به گونه ای است که بعد از سر بست شدن شاه خونها ، آنها را با محافظ شاه خون در طبق بالای یک کندوی پر جمعیت قرارداده و یا داخل دستگاه آنکوباتور قرار دهید. چون از این به بعد شاه خونها فقط به دما و رطوبت احتیاج دارند.

بعد می توانید مجدداً به کندوی پرستار تیرک پیوند جدید بدهید . ولی این نکته در **پرورش ملکه زنبور عسل** فراموش نشود که چنانچه کندوی پرستار بیشتر از ۲۱ روز بدون ملکه بماند ، حتماً نر زا خواهد شد! پس بنابراین بعد از دوره دوم با تقسیم کندوی پرستار به دو یا سه کندوی جدید و دادن ملکه های بارور به این

کندوها، وتقویت جمعیت با شانه های حاوی تخم زنبور کارگر سر بست و درحال تولد، باعث بازسازی جمعیت کندوی پرستار شوید.

تقسیم شاه خونها و آماده سازی کندوچه های پرورش ملکه چگونه صورت می گیرد؟

سه روز قبل از تولد شاه خونها نسبت به پرکردن کندوچه های پرورش ملکه زنبور عسل و یا بچه گیری آنها اقدام نمایید. لازم به تذکر است که یتیم ماندن کندوچه پرورش ملکه زنبور عسل و یا کندوی جدید به مدت حداقل ۳۴ تا ۴۸ ساعت ضروری می باشد.

توصیه می کنم حتماً از زنبور جوان کارگراستفاده شود وهیچگاه از پوکه بافته شده استفاده نکنید، این به این معنی است که اول یک نوار ۵ سانتی از برگه موم را داخل و بالای قاب کندوچه بچسبانید و حداقل دو قاب را به اینصورت تکمیل و در کندوچه پرورش ملکه زنبور عسل آویزان کنید، بعد شربت خوری کندوچه را از شربت درست شده با تناسب دوتا شکر و یکی آب به مقداری که درحین جابجایی کندوچه پرورش ملکه زنبور عسل به انبار مشکل ساز نباشد پر کنید.

با گذاشتن این کندوچه ها درکنار کندوهای قوی نسبت به برداشت زنبورکارگر از داخل طبق عسل که محل تجمع زنبوران جوان هست اقدام نموده و در داخل یک وان پلاستیکی تکانیده و با اسپری کردن آب بر روی زنبوران از پرواز آنان جلوگیری کنید.

این امر گذشته از اینکه باعث تامین آب مورد نیاز زنبورها می باشد ، موجبات آرامش آنها را هم بر قرار می کنید. بعد به میزان هر کندوچه پرورش ملکه زنبور عسل به اندازه یک شیشه نیم کیلویی پر از زنبوردر کندوچه ها ریخته و با گذاشتن یک قطعه پلاستیکی که ازدور تا دوردر کندوچه بیرون زده باشد ، درکندوچه رابیندید و کندوچه را در داخل یک انبار تاریک و تقریباً خنک قرار دهید. البته فراموش نکنید که دریچه پرواز کندوچه را بسته واز باز بودن هواکش کندوچه اطمینان حاصل کنید.

کندوچه پرورش ملکه زنبور عسل بالا که از نوع یک قابی EWK آلمانی می باشد و با دو قطعه شیشه در سمت چپ و راست مهار زنبورها راممکن می سازد، این کندوچه ها درایستگاه های قرنطینه شده استفاده می شود وامکان کنترل و جلوگیری صد درصد از ورود زنبورهای نر ناخواسته را ایجاد می کند. دراین سیستم برای تغذیه ازخمیر شیرین استفاده میشود،البته هردوتا ازاین کندوچه ها در یک کندوچه محافظ قرارمیگیرد!

شما میتوانید بدون نگرانی حتی تا یک هفته این کندوچه ها را با در بسته شده درانبار قراردهید.و یک روز بعد ازپرکردن کندوچه ها نسبت به تقسیم شاه خونهای رسیده در داخل کندوچه ها اقدام کنید. قبلاً گفته شد که در روش های پرورش ملکه زنبور عسل حتماً از پلاستیک درزیردرکندوچه استفاده شود که این باعث جلوگیری از پرواز زنبورها به بیرون خواهد شد.

شما میتوانید با ایجاد یک سوراخ کوچک بایک میله داغ برروی پلاستیک نسبت به آویزان کردن شاه خون در داخل کندوچه اقدام کنید بدون اینکه زنبورها به بیرون پرواز کنند.

نحوه درست استقرار کندوچه ها در ایستگاه باروری ملکه ها

دقت و توجه داشته باشید که بعد از معرفی شاه خونها و پرورش ملکه زنبور عسل در داخل انبار، زنبورها کم سروصدا تر خواهند شد. و حداقل ۲۴ ساعت بعد از تولد ملکه در داخل کندوچه میتوانید کندوچه را با شبکه مهپار ملکه در پایان روز در فضای آزاد قرار دهید. اگر دریچه را بدون شبکه مهپار ملکه در فضای آزاد باز کنید.

بخاطر شک شدیدی که بعد از تاریکی بلند مدت به زنبورها داده می شود، همگی به اتفاق ملکه کندوچه را ترک خواهند کرد! ولی با قراردادن شبکه مهپار کننده ملکه به مدت یک یا دو روز در جلوی دریچه پرواز بیشتر از ۹۵ درصد موفقیت خواهید داشت. فراموش نکنید بعد از دو روز دریچه پرواز را کاملاً باز کنید تا ملکه بتواند به بیرون پرواز کند.

از قوی شدن بیش از حد کندوچه ها جلوگیری کنید و درمورد کندوچه های ضعیف یا نرزاغ پیشنهاد میشود که آنها را جمع کرده و بعد از ضد عفونی دوباره تشکیل دهید..

ساخت این وسیله مشکلی زیادی ندارد و با استفاده از توری پارچه ای یا پلاستیکی که سوراخهای ۳ در ۳ میلیمتر داشته باشد، ممکن می باشد. به هیچ وجه در پرورش ملکه زنبور عسل از لاکهای زیبایی برای علامت گذاری استفاده نکنید. که کاملاً آسیب رسان است و باعث از بین رفتن ملکه میشود. خودکارهای خاصی در روش های پرورش ملکه زنبور عسل وجود دارد که میتوانید تهیه کنید.

ایجاد منطقه ایزوله به منظور کنترل باروری ملکه ها

در کشور آلمان استاندارد منطقه قرنطینه به شعاع ۱۰ کیلومتر میباشد. شعاع پرواز زنبور نر ۶ کیلومتر است که ۴ کیلومتر هم به منظور اطمینان کامل مد نظری گیرند. این به آن معنی است که برای پرورش ملکه زنبور عسل تا شعاع ۱۰ کیلومتری هیچ گونه کلنی زنبور عسلی به غیر از کلنیهای منتخب وجود نداشته باشد.

در کشور پهناورمان ایران، به علت ترافیک بالای زنبور عسل، احداث یک منطقه قرنطینه به سادگی امکان پذیر نمی باشد. من شخصاً مدت ۳ سال است که روش یاد شده زیر را مورد آزمایش قرارداده و نتیجه مطلوبی را بدست آورده ام.

یک منطقه ای که از لحاظ پوشش گیاهی چندان مرغوب نباشد در نظر بگیرید. در چنین مناطقی از وجود زنبورستان تقریباً خیالتان راحت است. بعد برای وصول اطمینان تعداد ۱۵ کندوچه باروری را که دارای ملکه های باکره هستند و عاری از هر گونه زنبورنرمیباشند در آنجا قرار دهید.

در نظر داشته باشید که کنترل منظم وضعیت تغذیه کندوچه ها در چنین مناطق محرومی از لحاظ کرده و شهد کاملاً ضروریست. بعد از گذشته ۱۰ روز از استقرار کند و چه ها می توانید آنان را مورد بررسی قرار دهید. چنانچه هیچ یک از کندوچه ها دارای ملکه بارور شده نباشد، می توانید اطمینان کامل داشته باشید که منطقه عاری از هر گونه زنبورنرمیباشد و شما دارای یک منطقه کاملاً قرنطینه هستید.

من در کنار تلقیح مصنوعی از این روش برای تولید نژاد کارنیکا در پرورش ملکه زنبور عسل استفاده میکنم و بازدهی بالایی را مشاهده نموده ام. البته فراموش نشود که هیچ نوع کنترل باروری طبیعی برای پرورش زنبور عسل حتی ایستگاه های باروری در جزیره احداث شده اند نمیتوانند بازدهی و اطمینان تکنیک تلقیح مصنوعی را داشته باشند. چون در لابه لای همین زنبورهای نر ایستگاه هم ، زنبورهای نری وجود دارند که کیفیت لازم راندارند و ما هیچ کاری به منظور جلوگیری از باروری آنان نمی توانیم انجام دهیم.

پرورش ملکه زنبور عسل

به طور کل پرورش ملکه زنبور عسل یا از طریق برداشتن لارو یک روزه زنبور و گذاشتن آن در سلول پرورش صورت می گیرد و یا تمام فرایند تولید ملکه از انتخاب لارو و ... توسط خود زنبورها صورت می گیرد.

روش اول یعنی برداشت لارو با سوزن پیوند را روش پیوندی می نامیم و روش دوم روش غیر پیوندی یا روش طبیعی پرورش ملکه زنبور عسل نامیده می شود.

ملکه از تخم بارور شده ای تولید می شود که سه روز پس از تخم گذاری تفریح شود و به لارو تبدیل شود ، سپس پس از پنج روز و نیم تا شش روز لارو ملکه به شفیره تبدیل می شود و لاروی که به ملکه تبدیل خواهد شد از ژل رویال در طول مرحله لاروی تغذیه می کند و پس از ۷ تا ۸ روز و نیم در مرحله شفیرگی، ملکه متولد می شود.

روش های پرورش ملکه زنبور عسل از نظر پیوندی یا غیر پیوندی بودن و نیز از نظر تعداد ملکه قابل پرورش متفاوت هستند. در روش های پیوندی معمولاً هدف زنبوردار پرورش تعداد بیشتری از ملکه هاست که ملکه ها عمدتاً برای فروش پرورش داده می شوند اما در روشهای غیر پیوندی هدف پرورش تعداد کمتری ملکه برای استفاده در زنبورستان شخصی است.

ما هر روش پرورش ملکه زنبور عسل را در هفت مقاله جداگانه به صورت مفصل آموزش داده ایم که در این مقاله به صورت مختصر به هر یک می پردازیم و لینک آموزش هر روش را نیز قرار داده ایم. با رفتن به صفحه مورد نظر می توانید به طور کامل روش های پرورش ملکه زنبور عسل را یاد بگیرید.

اولین گام در پرورش ملکه زنبور عسل این است که اطمینان حاصل شود کندوی یتیم مناسب یا همان کلنی استارتر برای دریافت لارو پیوندی آماده است، و گام بعدی در پیوند انتخاب لاروهای مناسب (۱۲ ساعت بعد از تفریح) است.

چرا ملکه پرورش می دهیم؟

تکثیر کلنی : تکثیر زنبور وابسته به داشتن ملکه است و به همین دلیل ما برای داشتن یک کلنی نیازمند ملکه هستیم. با روشهای ساده پرورش ملکه زنبور عسل هر زنبورداری می تواند به تعدادی دلخواه ملکه تولید کند و در زنبورستان خود استفاده کند.

اصلاح نژاد : اگر زنبوردار از عملکرد زنبورهای خود راضی نباشد با پرورش ملکه از یک نژاد خوب، اقدام به تکثیر و اصلاح نژاد زنبورستان خود می کند.

فروش ملکه : یک راه کسب درآمد زنبورداران تکثیر و فروش ملکه است. زنبورداران با کسب مهارت در این حوزه و تهیه لاین نژادهای برتر اقدام به تکثیر و فروش ملکه زنبور عسل می کنند.

روش های پیوندی پرورش ملکه

• پرورش ملکه به روش کلواک برد

روش پرورش ملکه کلواک برد معروفترین و کاملترین روش پیوندی پرورش ملکه است که در این روش به ابزارهای زیر نیاز دارید: کلنی پیوند با تعداد زنبورهای جوان مناسب، جمعیت زیاد که کلنی به طبق رفته باشد، طبق دارای دریچه پرواز، شبکه مانع ملکه، کلواک برد یا تخته کلواک، ظرف شربت خوری، وسایل پیوند از جمله سوزن پیوند و فنجانک و تیرک پیوند و ...

در این روش ابتدا ملکه به طبقه پایین و قابهای شفیره به طبق انتقال داده می شود و زنبورهای جوان به بالا هدایت می شوند. مانع ملکه بین کندو و طبق قرار می گیرد تا ملکه به بالا نیاد. در موقع مناسب با بستن تخته کلواک رابطه بالا و پایین قطع می شود و جمعیت بالا با احساس یتیمی آماده پرورش ملکه می شوند.

آموزش کامل پرورش ملکه زنبورعسل به این روش را در مقاله زیر بخوانید به همراه فیلم.

• پرورش ملکه به روش جنتر باکس

در روش جنتر باکس برای پرورش ملکه زنبورعسل سختی برداشت لارو برای پیوند کم می شود. در واقع با طراحی یک باکس توسط آقای کارل جنتر ملکه را مجبور می کنند تا در سلول های پلاستیکی که در باکس قرار داده می شود تخمریزی نماید و سپس سلولها در فنجانک قرار می گیرند و به کلنی استارتر جهت تولید ملکه منتقل می شود.

این روش بر اساس استفاده از یک قاب متشکل از یک جعبه حاوی تعدادی سلول پلاستیکی است که می تواند ۱۱۰ سلول را در خود جای دهد، علاوه بر یک محفظه خاص برای ملکه، که در آن درب ورودی جلو برداشته می شود و ملکه را به تخم گذاری در سلول ها وادار می کند.

شما در مقاله زیر به همراه فیلم و تصویر می توانید این روش را کامل فرا بگیرید.

• پرورش ملکه به روش بن هاردن

روش بن هاردن یکی دیگر از روشهای پیوندی پرورش ملکه زنبورعسل است. روش بن هاردن به روش کلوآک برد شباهت زیادی دارد و در عین حال ساده تر است و در مقیاس کوچک تر معمولاً به کار گرفته می شود. روش بن هاردن در مقاله ای مجزا آموزش داده شده است که در ادامه لینک مقاله در دسترس شماست.

روش های غیر پیوندی پرورش ملکه

• پرورش ملکه به روش میلر

در روش ابداعی جناب میلر فقط رفتار زنبورها برای تولید ملکه مدیریت می شود و نه لاروی برداشته می شود و نه از ابزار پیوند استفاده می شود. یک پوکه از وسط به روش ۷ و ۸ برش داده می شود و به کلنی دارای ملکه خوب یا کلنی لاین سپرده می شود.

ملکه تخمیزی می کند و سپس پوکه خارج می شود و تخمهای لبه قاب یک در میان جهت شاخون زنی و پرورش ملکه آماده می شود و به کلنی استارتر جهت ادامه کار تحویل داده می شود. این پرورش ملکه زنبورعسل جالب و جذاب و سریع و بی دردسر برای ادم های پرمشغله ای که تعدادی ملکه نیاز دارند نه بیشتر.

• پرورش ملکه به روش الی

روش الی بسیار به روش میلر شبیه است. در روش آقای الی یک ردیف از پوکه دارای تخم ملکه مورد نظر برش داده می شود و زیر قاب پیوند آویزان می شود و به کلنی استارتر منتقل می شود. این روش نکات جالبی دارد که در مقاله زیر می توانید مطالعه کنید.

• پرورش ملکه به روش هایپکینز

روش هایپکینز برای پرورش ملکه نیز به روش الی و میلر شبیه است. در این روش یک قاب تخم ملکه مورد نظر را به صورت خوابیده و افقی روی قابهای کلنی استارتر قرار می دهند و زنبورها از سلولهای دلخواه شاخون ملکه پرورش می دهند.

در پرورش ملکه زنبورعسل به روش هایپکینز ملکه تخم ها را در شانه ای جدید می گذارد ، سپس شانه از کندو خارج می شود و یک ردیف از سلول های لاروی دور انداخته می شود و ردیف بعدی حفظ می شود.

روش هایپکینز در مقایسه با روش میلر و الی نکات متفاوت و جالبی دارد که در مقاله جداگانه به طور کامل به این روش پرداخته ایم.

• پرورش ملکه به روش پانچ سلولی

در روش پانچ سلولی هر سلولی که حاوی لارو مورد نظر باشد توسط یک استوانه مانند سرنگ همراه موم برش داده می شود و به صورت جداگانه در کلنی استارتر قرار می گیرد. این پرورش ملکه زنبورعسل اگرچه زمان زیادی می گیرد اما برای افراد مبتدی مناسب است و در صورت نیاز به تعداد کمی ملکه بسیار کاربرد دارد.

جمع بندی

پرورش زنبور عسل بیش از هر چیزی نیاز به شناخت شرایط آب و هوایی و اقلیم منطقه را می طلبد. یک زنبوردار باید شروع فصل **زنبورداری** را بداند تا بتواند به موقع زنبورها را در هوای آزاد برای جمع کردن شهد و گرده گل ها رها کند. برای اینکه **زنبورداری** ماندگار باشد و کار شما رونق بگیرد باید بیماری های زنبورها را بشناسید تا در مواقع لازم بهترین پیشگیری و درمان را اجرا کنید.

زنبورداری شغلی جذاب و دوست داشتنی است. این شغل هم مانند همه مشاغل تولیدی دیگر سختی ها و در عین حال جذابیت های خود را داراست. صفر تا صد زنبورداری راحت است به شرطی که اطلاعات کافی داشته باشید و همه اصول زنبورداری را رعایت کنید. زنبورداری سخت است چون با یک موجود زنده بسیار حساس و ظریف روبرو هستید که همواره یک گام از صاحبش جلوتر حرکت می کند. نیاز به جابجایی دارد و این کار راحتی نیست. زمان بهره برداری آن زودگذر است و فرصت جبران خطاها فراهم نیست.

با همه این توصیفات برای شروع موفق زنبورداری بهتر است گام های زیر را به درستی بردارید. ما در سلسله مباحثی که به صورت متنی و صوتی و ویدئویی و نیز کلاس های وینار برگزار می شود آموزش صفر تا صد زنبورداری برای مبتدیان را به زبان ساده به شما ارائه می دهیم.

شرط اول، عاشقی، تسلیم عشق ورنه بیخود دیده ای تعلیم عشق

اولین شرط زنبورداری دوست داشتن این حشرات فوق العاده است. بدون علاقه به زنبورداری با اولین نیش فرار را بر قرار ترجیح می دهید. نکته مهم اینجاست که همه زنبورداران که عاشقانه زنبورداری می کنند در ابتدا و قبل از شناخت این موجودات لزوماً آنها را دوست نداشتند.

آموزش صفر تا صد زنبورداری برای مبتدیان به این معنی نیست که زنبورداری نکات پیچیده ای دارد که نیازمند آموزش ویژه است بلکه به این معناست که باید ساده ترین آموزش ها را به بهترین شکل انجام دهید.

زمانی که اولین شناخت ها را از زنبورعسل بدست می آورید و یا در یک دوره کوتاه مدت به طور خواسته یا ناخواسته فرایند تولید عسل صددرصد طبیعی را توسط زنبورها می بینید محال است آن ها را دوست نداشته باشید و نخواهید که حداقل چند کندو برای خود داشته باشید.